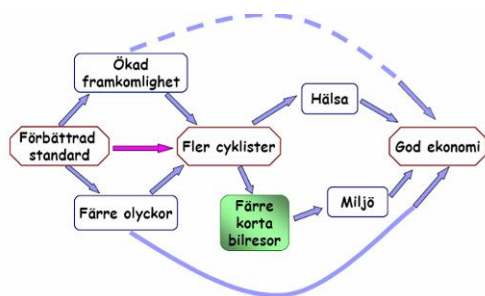

Cyklisterna på cykelstråken i Malmö behöver bättre vinterväghållning

Vikten av att hålla hög standard på vinterväghållning av cykelstråk är stor av många skäl. Vinterväghållningen av cykelstråk i Malmö är inte direkt dåligt men visst finns det brister och förbättringspotential.

Ett av skälen till att vinterväghållningen av cykelstråk är viktig är att detta medför ett minskat antal olyckor vid vinterväder. Ett annat skäl är att fler väljer att cykla istället för att köra bil om cykelvägarna är bekväma och säkra även då det snöat eller då det är minusgrader ute. Detta medför vinster både för miljön, minskade utsläpp, och för vår hälsa, bättre grundkondition. Totalt sett tjänar samhället i stort på en hög standard på vinterväghållning av cykelstråk.

*Sannolika vinster av en väl utförd vinterväghållning
(Bergström A, 2002)**

Malmö har fastställda mål angående vinterväghållning

Malmö stad har satt upp mål angående vinterväghållning;

"Vårt övergripande mål för vinterväghållningen är att hålla en jämn och hög standard så att cykeln kan vara ett alternativ till bilen även vintertid"

"Vid töväder på dagen och frostrisk på natten bör preventiv saltning genomföras. Av miljöskäl kan andra lika effektiva metoder så småningom ersätta saltning"

Med dessa mål som grund är det viktigt att utföra studier om hur väl vinterväghållningen av cykelstråk i Malmö fungerar. Fältstudier i form av inventering av vinterväghållningsorganisationens maskinpark samt av utvalda cykelstråks utformning är gjord som ett första steg mot en förbättring.

Intressanta fältstudier

-Maskiner och förare

Inventeringen av maskinparken visade att merparten av maskiner som används för vinterväghållning av cykelstråk endast kan sprida torrsalt och inte saltlösning. Salt i för stora mängder är skadligt för växtlighet. För att Malmö stad ska kunna uppfylla målet om minskad saltförbrukning i samband med vinterväghållning kan saltlösning användas för att bekämpa halka, då krävs 50-75 % mindre salt. Odense i Danmark använder nästan uteslutande saltlösning vid vinterväglag på cykelvägarna med gott resultat. En slutsats som drogs efter utförd inventering av maskinparken var att betydligt fler maskiner bör utrustas med spridare som kan sprida ut saltlösning.

I samband med inventeringen av maskinparken intervjuades även förare av maskinerna för att få deras syn på hur vinterväghållningen av cykelstråken fungerar i praktiken. Det är ju de som utför det verkliga arbetet och många av förarna har lång erfarenhet och intressanta synpunkter. Tex tog de upp fasta hinder, skyltar och grindar bl. a, som problem. De kommer inte förbi här utan måste köra omvägar vilket ju tar tid och medför till att vinterväghållningens kvalitet sänks.

Både intervjuerna med förarna och saltspridningstestkörningar gav indikationer på att en del förare höll för hög hastighet när de var ute och bekämpade halka vilket medför att saltet

studsar iväg och landar utanför cykelvägen på växter och träd. Det skadar förstås miljön men gör så klart också att halkrisken för cyklister ökar väsentligt.

- Utformning av cykelstråk

Utvalda cykelstråk för inventeringen

Inventeringen av två utvalda cykelstråks utformning (se kartan ovan) visade bl. a att det finns smala passager längs stråken där aktuell vinterväghållningsmaskin inte kan passera (se bild nedan).

Smal passage på inventerat cykelstråk

På de cykelstråk som ingick i inventeringen kan konstateras att cykeltrafiken är stor och att det har inträffat olyckor orsakade av vinterväglag här tidigare år.

Avvattningen på delar av stråken visade sig vara bristfällig på grund av olämplig utformning eller dåligt underhåll. Bilden nedan visar hur rinnande vatten fryst till is

vilket medför halkrisk för fotgängare och cyklister. Detta hade kunnat undvikas om t ex. brunnens placering hade varit annorlunda.

Rinnande vatten som frusit till is p g a olämplig placering av brunn.

Bilden nedan visar ytterligare ett exempel där avvattningen inte fungerar. Här har vattnet runnit ner i en sänka och fryst till is. En så här stor isyta innebär förstås en stor halkrisk för de cyklister som passerar här, särskilt för dem som svänger.

Isyta på cykelväg till följd av bristfällig avvattning

Visst finns det förbättrings-åtgärder

Det vore en god idé att ge förarna mer organiserad utbildning om bl. a bakgrunden till vinterväghållning av cykelstråk så att de ännu tydligare ser att det är otroligt viktigt att de utför sitt arbete

väl. I kombination med utbildning är det viktigt att lyft fram förarens goda erfarenheter och omdöme.

Som tidigare nämnts bör saltlösning användas istället för torrsalt i mkt högre utsträckning. Ett första steg i detta led är att byta ut en stor del av torrsaltspridarna.

Man skulle kunna anpassa maskinerna i aktuell maskinpark bättre efter cykelstråkens utformning. Alternativt bör hinder, som smala passager byggas om eller så bör extra resurser sättas in vid dessa hinder i vinterväghållningsarbetet. Det sistnämnda skulle kunna uppnås genom ett bättre samarbete mellan trafik- och drift och underhållsavdelningarna på Gatukontoret redan i projekteringsstadiet

Genom att lägga om beläggningen på delar av stråken kan vattnet rinna av cykelvägarna på ett mer optimalt sätt. I vissa fall borde man till och med flytt dagvattenbrunnar vara för att undvika isbildning på cykelvägarna.

En slutsats att dra är att alla cykelstråk i Malmö bör inventeras genom fältstudier som beskrivits i denna artikel.

Text: Elinor Gasslander, 2010

*Källa: Bergström, A. *Winter Maintenance and cycleways*, 2002. Doktorsavhandling. Kungliga Tekniska Högskolan, avdelning för vägteknik, ISSN 1650-867X